

Sömürge Karşıtı Mücadele ve Çokkültürlü Toplumun Meydan Okumaları: Hindistan'da Köy Cumhuriyetleri, Komlar ve Konfederalizm

Yazar: DEMOS ARAŞTIRMA | 19 Haziran 2015

✘ Radha D'Souza İngiltere Westminster Üniversitesi Hukuk Bölümü'nde okutman. Serbest zamanlı yazar ve sosyal adalet aktivisti. D'Souza organizatör ve hukukçu aktivist olarak Asya-Pasifik Bölgesi'nde emek hareketleri, demokratik haklar ve sosyal adalet hareketlerinde çalışıyor. DEMOS kendisiyle 3-5 Nisan tarihleri arasında Hamburg'da düzenlenen "Kapitalist Moderniteye Meydan Okumak" konferansında konuştuk. Hindistan'ın sömürge karşıtı mücadelesi ile demokratik özerkliği Küt sorunu için bir çözüm modeli olarak sunan Kürt Hareketi arasında kurulabilecek bağlantılar hakkında yaptığı konuşması ilham vericiydi.

DEMOS: D'Souza, röportaj talebimizi kabul ettiğiniz için teşekkürler. [Konferanstaki konuşmanızda] Hindistan'ın sömürge dönemi ve sömürge öncesi tarihi hakkında konuştuğunuzda demokratik özerklik ve konfederalizm kavramlarıyla çok uyumlu ve rahat ilişki kurduğunuzu söylediniz. Sizin bu kavrama karşı neden bu kadar rahat olduğunuzu merak ediyoruz. Hindistan'daki sömürge karşıtı mücadeleyi düşündüğümüzde, bu kavramın size tanıdık gelen tarafı ne?

Dr. D'Souza: Sanırım, bizler insan varlığı olarak kavram bağımlı varlıklarız. Ve bu kavramlar bize dilden, kültülden, tarihten ve güncel mücadelelerden getiriliyor. Yani siz demokratik konfederalizm hakkında konuştuğunuzda, aklıma köylerin sosyal hayatın temel birimi olarak görüldüğü sömürge öncesi dönemde İngilizler'in "köy-cumhuriyetleri" sistemi dedikleri sistem geliyor. Bu sistem, temel olarak Batı emperyalizminden ya da daha da iyisi bireyin toplumun temel birimi olarak görüldüğü Batı liberalizminden kökten farklıdır.

Size bir örnek vermeme izin verin, Vergilendirme. Herhangi bir Avrupa ülkesinde vergi bireyseldir. Yani sizin bireysel geliriniz vergilendirilir. Sömürge öncesi dönemde Hindistan'da köyler vergilendiriliyordu. Köyün üyeleri olarak o sene yönetimin koymuş olduğu belli orandaki vergiye karşılık şöyle söyleyebilirdiniz: "Radha, bu sene çok zor bir zaman geçirdi. Ona dikkat etmeliyiz. Ya da aileden bir kayıp var. Birisi oğlunu kaybetmiş olabilir, buna benzer şeyler. Ve fakat köy vergilendirme birimi olduğu için -ve bu sadece köy topluluğu olmanın ne demek olduğunu bize söylüyor- toprağı işleme kararlarında toprak köyün tamamına aitti. Bu gerçek bir sahiplik değildi, köy o toprağın etrafında yapılandırılıyordu. Böylece kim ne ekecek, ekmek için ihtiyaç olan su nereden gelecek gibi sorular köylülerin tamamı tarafından hallediliyordu.

O halde bu sömürge öncesi zamanlarda var olan bir durum. Neden İngilizlerin bu sistemi "köy cumhuriyetleri sistemi" olarak adlandırdığını söylediniz?

Çünkü İngilizler Hindistan'a geldiklerinde karşılarında buldukları sistem buydu. Bunu gördüklerinde Hindistan'da özel mülkiyetin olmadığını, köylülerin ortak kazandığını ve toprağın kimin tarafından ekileceği belli olsa da mülkiyetin komünal olduğunu tespit ettiler. O zamanlar köyün kuyumcusu, nalbantı ve hatta şairi bile vardı. Köyde büyüdüğüm zamanları hatırlıyorum, köyün şairi sabahları gelir, türküsünü söyler ve köylüler de ona yiyecek verirdi. Anneannem birazcık şişmandı, koşamadığı için bana piriç, meyve vb. şeyleri verir ve "Git, git, koş ve bunları ona ver" derdi. Boynuna astığı bir çantası vardı şairin, bizim verdiğimiz şeyleri çantasına atardı. Yani bu bir tür sistemdi. Ve ben (bunun bir parçası olarak) bağımsızlık sonrası kuşaktanım-ekonomi değişmesine rağmen bir takım sömürge öncesi düşüncelerin ve yapıların kaldığını gördüm.

Yani İngilizler geldiklerinde bu topraklarda hiçbir özel mülkiyetin olmadığını gördüler. İngiltere'deki Kraliyet Mülkiyetiyle karşılaştırıldı zira burası da köyün kendisine aitti. Buranın kamu mülkiyeti olduğuna kanaat getirdiler. Ve şimdi Kraliyet Hindistan'ı yönetiyordu, bütün topraklar bize aitti. İşte şimdi sömürge kanunlarıyla topraklarımızı nasıl kaybettiğimiz görülüyor. Ama işte böyle olsa bile az önce söylediğim gibi insanların alışkanlıkları değişmez. Kürtler, Almanya'da 50-60-100 yıl yaşadktan sonra bile Kürt kalmaya devam ettiler. Hala Kürt kalmaya devam ediyorlar. Aynı şey hakların ve kültürlerin düşünce yöntemlerinde de geçerli. İşte bu yüzden köy ekonomileri var olmaya devam etti.

Ancak, modern ekonomi bir rakip olarak geleneksel ekonominin karşısına çıktığı için, modern ekonomi büyüdükçe büyüdü ve bizi her geçen gün daha da küçük alanlara iteledi. Ve şimdi neticede bu alanla ilgili söylemler canlılığını koruyamıyor çünkü geleneksel ekonomi ile geçimini sürdürenler oldukça fakir. Ekonomimiz, modern ekonomi tarafından ezilmiş ve boğulmuş durumda. Bu yüzden ekonomimizin gelişimi, büyümesi ve yaratıcılık için fırsat verilmiyor. Dün [konferanstaki konuşmamda] su-sistemleri örneğini verme nedenim buydu. İnsanlara nasıl bir model gösterelim ki insanlar gerçekten büyütebilsinler ve kendilerine fırsat sunulduğunda yeni bir tür bilimi geliştirebilsinler. İşte bu yüzden bu düşünce ile gayet uyumlu hissediyorum kendimi.

Ancak bir adım daha ileriye gidilirse, özgürlük mücadelesi ile ilgili olarak Ghadar Hareketi hakkında konuştum. [Ghadar Urduca bir kelime ve köken olarak Arapça'dan geliyor, "başkaldırı" ya da "isyan" demek]. Ghadar Hareketi'nin düşüncesi çok fazla demokratik konfederalist modeli içeriyor. Bu hareket şunu iddia etti: Hindistan -günümüzde bile- en fazla çeşitliliğin olduğu bir kara parçası. Bütün en eski dinler Hindistan'da. Hristiyanlık Aziz Thomas tarafından getirildi. Ortadoğu dışındaki

en büyük Yahudi yerleşimi Hindistan'dadır. Arap, Moğol ve Fars tüccarlar var. Bu yüzden Urdu diline baktığımızda, birçok kelime Farsça'dan ve Arapça'dan geliyor. Çok fazla ortak kullandığımız kelime var. Azadi (Özgürlük) Hindistan'da kullanılan bir kelime olduğu kadar Kürtçe ve Farsça'da da olan bir kelime. Ghadar Hareketi için özgürlük kavramı sordukları şu soruda saklıydı: Azadi bir Hindistan neye benzer? Ve dediler ki: Batı tipi demokrasi bizim için uygun değil zira burada çok fazla "kom" var. Kom'un ne olduğunu biliyorsunuz, bizde çok sayıda "kom" var ve bu yüzden kom'ların federasyonu olmalı.

"Kom" kelimesini "komün" ya da "grup" olarak çevirebilir miyiz?

Hayır, halklar demek. İnsalardan oluşan halklar. Kürtlere "kom" diyebiliriz.

Yani kom "etnik grup" ile aynı manaya geliyor o zaman?

Hayır, ortak tarihi olan halk demek, halkın illa bir toprak parçasıyla ilişkisi olması gerekmiyor.

Ama genelde bölgesel olarak aynı yerde yaşayanlar?

Evet, genellikle ama birçok kom "watan" denen tek bir yerde yaşayabilir. "Watan" bir toprak parçası, eyaletin kurulu olduğu bir bölge gibi.

Peki, sizin anlayışınıza göre aynı kom içindeki farklı etnisite ya da dinlere mensup insanların durumu ne oluyor?

Sanırım bu yerelin çeşitliliği ile ilgili bir durum. Hindistan çok çeşitlilik gösteren bir yer. Örneğin Hindistan'lı Müslümanları ele alırsanız- Endenozya'dan sonra dünyanın en büyük Müslüman nüfusuna ev sahipliği yapıyoruz- insanlar bunu göremiyor. En çok Müslüman nüfus Hindistan'da. Pakistan ya da Bangladeş'te değil. Ama örneğin, Tamil Müslümanları Tamilce konuşurlar ve galiba tam olarak Arapça bilmezler. Kadınlar asla başlarını örtmezler. Ama herhangi bir Sünni Müslüman gibi Sünni Müslümandırlar. Ama Kuzey Hindistan'a giderseniz, Hintlilerin bile başları örttüğünü görürsünüz. Bu, muhtemelen Arap etkisinden kaynaklıdır. Yani Hindistan'ı tam olarak dil, din, kast, kültür üzerinden bölmenin imkânı yoktur çünkü bütün bu sayılan faktörlerin kombinasyonunu bütün bölgelerde aynı anda bulabiliriz.

Okuyucularımıza Ghadar Hareketi'nden biraz daha bahsedebilir misiniz? Bu hareket ne zaman gelişti ve bu hareketi ideolojik olarak nasıl tanımlayabiliriz?

Ghadar Hareketi ilk özgürlük hareketi değil ama "Büyük Gahadar" dediğimiz ilk hareket 1857'de Büyük Britanya'yı temellerinden sarstı. İngiliz tarihi bu hareketi yerli askerlerin ayaklanması olarak yazar ama halkların bilincinde "Büyük Gahader" olarak yer tuttu ve biz buna Birinci Özgürlük Savaşı diyoruz.

Ghadar ayaklanma mı demek?

Ghadar başkaldırı demek. Büyük ihtimalle Arapça ya da Farsça'dan geliyor. İkinci dalga özgürlük hareketi 1900'lerin başlarında başladı, buna İkinci Ghadar deniyor ki Gandhi'nin verdiği özgürlük mücadelesine doğrudan bağlıdır. 1900'lerde başlayan bu dalga 1928'e kadar sürdü. Bu özgürlük mücadelesi için enterasan bir andı zira bir tarafta Bolşevizm, Komünizm gibi şeylerin olmadığı bir mücadeleye başlandı. Yani bir sürü anti-sömürgeci düşünsel formasyon vardı ve bu her şeydi. Ancak öte yandan enternasyonal bir görünüm vardı çünkü, eğer İngiliz İmparatorluğuna kaşı svaşmak istiyorsanız imparatorluk etrafında organize olmak zorundasınız diyorlardı. Yani bazı açılardan bakıldığında ilk uluslararası harekettir. Ben bu şekilde değerlendiriyorum çünkü gerçek anlamda global bir hareketti. Shiraz'da, Kenya'da ve Afrika kentlerinde, Brezilya'da, Malezya'da, Singapur,

Tayland, Burma, Hongkong ve Çin'de bağlantıları vardı Britanya İmparatorluğu'unun organize olduğu her yerde İmparatorluğu dize getirmek için örgütlendi insanlar.

O zaman tabiki, Bolşevik Devrimi başlamıştı ve bu devrim ile ne yapılacağı bir soru olarak gündemdedi. Bolşeviklerle bağlantıları vardı. Ancak, onların düşüncesi daima dayanışma ve yardımlaşma sorunsalı üzerineydi. İşte bunun için Bolşeviklere istedikleri yardımı yaptık, onlar da bizim istediğimiz yardımı yaptılar. Bu durum hep bir ortaklık olarak görüldü çünkü Parti'nin diktatörlük düşüncesi henüz o zamanlar yayılmamıştı, henüz oluşmakta olan bir projeydi.

Yani, hareketi yönlendiren bir parti yoktu?

Vardı. 1900'lerde başladılar ve 1913'te önceleri sosyalist, Bolşevik olan Ghadar Partisini kurdular. O zamanlar Bolşeviklerle ittifak halindeydiler ama Bolşevik parti Üçüncü Enternasyoneli organize ettiğinde "Bolşevik hareketine saygı duyuyoruz, çünkü önemli bir hareket", "fakat biz kendi yolumuza devam etmek istiyoruz" dediler.. Bolşeviklerle ilgili öğrenmekten mutlu olduğumuz çok fazla güzel şey var, ama onlar bir faklılık olduğunu söylediler ve bu önemli bir şeydi. Liderlerlerden biri bunu çok güzel yazmıştı. Bolşevizm ile komünizm arasında fark olduğunu söylüyordu. Bolşevizm belki Rus Halkı için doğruydu. Bunu sorgulamıyoruz. Ama bizim için, durum farklı diyordu. Çünkü Bolşevik parti İslam'dan vazgeçilmesi gerektiğini söylemeye başladı. Bize şunu dediler: İslam'dan vazgeçmelisiniz. Ghadar hareketi ise şunu söyledi: İslamdan neden vazgeçmeliyiz? Hindistan için Azadi istiyoruz. İslam'ın iyi yada kötü olması [tartışmasına] neden girmeliyiz ki? Bunu yapmaya gerek yok dediler. Eğer komünizmden bahsediyorsak, İslam içinde, Hinduizm ve Budizm içinde komünizm prensiplerini taşıyan birçok alternatif gelenek mevcut. Yani İslam'a baktığınızda Komünizm ile çelişmeyen bir sürü ilke bulabilirsiniz. Halkların kardeşliği, paylaşım, basit yaşam tarzı vb

O halde Ghader Hareketi zaten kendi kültürünüzde varolan değerler ya da kavramlar üzerinden hareket ediyordu.

Kendi entelektüel gelenekleri üzerinden hareket ettiler. Böyle söylemek daha doğru olur. Ancak Bolşevik parti ve hareketten çok fazla destek aldılar.

Hangi bağlamda yaptılar ki konfederalizm ortaya çıktı?

Bu ortaya çıkış, söylediğim gibi sordukları şu soru bağlamında görülebilir: Azadi Hindistan nasıl bir yer olmalı? O zaman dediler ki burası insanların ortak Watan, ortak yurt olarak paylaştığı, birçok Kom'un yaşadığı bir federasyon olmalı. Ve bunu yaratmak için halkların ve toplulukların yapılarını bozmak istemediler. Ama sömürgeciliğe karşı olduklarını söylediler. Konfedarasyon istiyoruz çünkü halkların tek bir çatı altında birleşmesi olmadan da dış güçlere karşı savaşabiliriz. Yani bütün halkların federasyonunu istiyoruz.

Etnik ve dini bir perspektif miydi bu?

Bu oldukça zor bir terminoloji. Modernizm ile ilişkili bir sorun bu. Bu konu hakkında konuşabileceğimiz bir kelime dağarcığımız yok. Çünkü Güney Asya ile ilgili konuştuğunuzda, tek başına dini, dilsel ve kültürel olarak konuşmazsınız. Bu yüzden size Tamil Müslümanları örneğini verdim. Sadece Tamilce konuşurlar ve Sünni Müslümandırlar. Kadınlar başlarını örtmez, onların Tamil olduklarını söylemezsiniz, Müslüman olduklarını da söyleyemezsiniz. Onların ilerici ya da gerici olduklarını söyleyemezsiniz çünkü onlar oldukları gibidirler. Bu ayırım İngilizlerin bize söylediği bir şeydi. Bizi tek bir kimliği seçmeye zorladılar. Yani ya Tamil ya Müslüman olmak zorundasınız. Ya kadın olmak ya belli bir yerden ya da modern vb olmak zorundasınız. Hepsi birden olamazsınız. Ancak aslında biz hepsi birdeniz. Ben Tamil'im. Kadınıam. Hintliyim ve insanım. Yani

demek istediğim bütün bu kimliklerin arasından birini seçmek zorunda olduğumu düşünmüyorum. Bence en büyük problemlerden biri budur. Bu yüzden en büyük etnik çatışmanın Hindistan'da nasıl yaşandığına değindim çünkü İngilizler bizi ait olduğumuz kimliklerden sadece bir tanesini seçmeye zorladılar. Eğer demokrasi istiyorsanız birini seçmek zorundasınız. Ya Hintli ya Müslüman ya Sihi, ya da Hristiyan olmak zorundasınız. Ben bu kategorilerle adlandırılmayı reddediyorum. Protestan ya da Katolik olmanız beni ilgilendirmiyor, istediğiniz şey olun. Mesele bu değil.

Sözünü ettiğiniz kategorilerden birine zorlanma probleminin tam da Kürt Hareketinin ileri sürdüğü Demokratik Konfederalizm kavramının birçok genç insan tarafından paylaşılması anlamında heyecanı tetikleyen bir durum olduğunu düşünüyor musunuz? Anlatmaya çalıştığınız nokta bu mu?

Sanırım bunu biraz daha açmak zorundayım. Kürt Hareketi ile dayanışma içinde olan büyük bir hareketin olduğunu söyleyemem. Daha bir yıl önce Kürtler hakkında bir şeyler söylemeye başladığımda, insanlar Kürt Hareketi'nin ne olduğu ile ilgili bir şey bilmiyorlardı. Ancak sanırım şimdi, Ortadoğu'daki ve Hindistan'daki aşırı -faşist hükümete karşı verilen mücadele ile birlikte biliyoruz ki, Müslüman nüfusun büyük bir bölümü, özellikle genç Müslümanlar Ortadoğu'ya ve İŞİD'e baktıklarında, Hindistan'a ve onun Hindu köktencilğine baktıklarında gördükleri şeyler arasında bir tür ayırım yapmaya başlıyorlar.

İşte ben bu meselelerle ilgili konuşmaya başladığımda- ve aslında bu meseleyle ilgili ilk olarak Hindistan-Filistin dayanışma toplantısında konuşmaya başladım. Kürt mücadelesine dikkat çekmemiz gerektiğini söylediğim toplantıda Kürt gruplar bile yoktu. Bu çok önemli bir mücadeleydi vs. Zamanla insanlar özellikle de Kobani'de yaşananlarla ilgili gazetelerde haberler çıktıkça ilgilenmeye başladılar. Dolayısıyla, sanırım Müslüman gençlerin Güney Asyalı Müslüman olmakla ilgili bir takım meşruiyet kaynaklarına baktıklarını söylemek daha doğru olur. Güney Asyalı Müslümanlar hiçbir zaman Wahabi tipi fanatik olmadılar. Bu konuyla ilgili her zaman rahattılar. Hiçbir zaman kökten dinci olmadılar. Bizde hiç olmadı. Esasında, 1970'lere kadar Suudiler Güney Asyalı Müslümanları hakiki Müslüman olarak görmediler. Kaşmirli, hakiki Müslümanlar olarak görülen Sufizme daha yakındılar. Güney Asyalı Müslümanlar daha rahat bir şekilde hakiki Müslümanlar olarak görülmeye başladılar. Şimdi Hindistan'daki genç Müslümanlar bunun içine itiliyorlar. Bence Kobani'nin ve Kürt Hareketinin mücadelesi onlara bir alan gösterdi, başka bazı yollar. Her şeyden öte Müslüman oldukları halde Müslüman olmanın kötülenmediği, Müslüman kadınların ortaya çıktığı ve bir şeyler yaptığı alanlar ve yollar. Yani bize neden Müslüman olmadığımızı söylüyorsunuz. Daha genç insanların daha fazla öğrenmek istedikleri bir alan oldu bu. Bunun üzerinde inşaa etmeyi umut edebiliriz. Bu durum Müslüman gençliğin komünist harekete katılma durumundan farklı bir durum. Öyle olsaydı Müslüman cemaati şunu söyleyecekti: Bütün insanlar kâfir olur. Ama şimdi bunu yapmak zorunda değil çünkü mensup olduğunuz din ile ilgili bir şey söylemek zorunda olmadığınız bir alan açılmış durumda.

Bu modelin bizi etnik ve dini açıdan içine çekilmeye zorlandığımız kalıpların ötesine taşıyacak öncü bir model olabileceğini düşünüyor musunuz? Bu modelin bizi yeniden bu tür bir düşünceye hapsetme ihtimali var mıdır? Ya da aslında böyle bir modelin tam olarak bu kategorileri yeniden üretme gibi bir tehlikesi var mı?

Bence, Güney Asyalılar olarak tam da böyle çünkü tıpkı Ortadoğu'daki diğer bölgeler gibi çok çeşitliliği olan bir yer. Diğer bölgeler de bu bölgelerin içinden doğdu. Hristiyanlık buralardan doğdu, İslam da Yahudilik de. Kültürel anlamda birçok şeyin doğduğu yer. Bu çeşitliliği gösteriyor.

Benim için önemli olan tek bir kimliği reddediyor olmamız. Bu meselenin özü budur. Bir Tamil, Bir Müslüman, bir Kadın olabilmeliyim. Birini tercih etmek zorunda bırakmayın beni çünkü ben bu şeylerin tamamıyım. Hindistan'da tek bir kimlik hakkında konuşmaya başladığınızda tamamen

kayboluruz çünkü o zaman dil bölünmeleri yaşarız. İnsanlar o zaman ayrı eyaletlerden, ayrılıkçılıktan konuşacaklardır. Birçok şey oluyor. Eğer Hindu Müslümanlardan konuşursanız hali hazırda 6 milyon insan yerlerinden edildi, 2 milyon insan bölünme sürecinde öldü. Bunun tekrar yaşanmasını istemiyoruz. Bizi ya Müslüman ya Hindu olmaya zorlayan Hindu bir Hükümetimiz var. Bunu istemiyoruz artık. Hint gelenekleri hakkında konuşmaya başladığınız anda, ilk olarak Hint geleneği gibi bir şey olmadığını görürsünüz. Dünya nüfusunun altıda birine Hindistan ev sahipliği yapıyor. Tek bir gelenek olamaz. Ana erkil geleneklerimiz var, ata erkil geleneklerimiz var. Yani ata erkil bütün Kuzey Doğu ve Güney eyaletler der ki: Bu, bizimle ilgili değil. Çünkü onlar ana erkil bir geleneğe sahipler. Günümüzde bile.

Ghader Hareketi'nin köy cumhuriyetleri sisteminde kadınların katılımını nasıl kavramlaştırdığına dair bize biraz daha bilgi verebilirmisiniz? Karar alma mekanizmalarında katılabilirler miydi?

Bunu söylemek oldukça zor, çünkü köy cumhuriyetleri sistemi İngilizler tarafından tahrip edildi. Önceleri, yaş toplumsal cinsiyetten çok daha fazla bir merkezi faktördü. Ama bu feodal bir toplumdur. Yani kadınların günümüzde olduğu gibi eşit olduklarını söylemek yanlış olur. Ancak kadınların bir yeri vardı. Bazı yönlerden karar alma güçleri vardı. Bir örnek vermeme izin verin: Bir kadın karargâhı olan Zenana'da savaş olduğunda eğer kral barış yaparsa kadınların bunu veto etme gücü vardı. İngilizler bunu gördüler -ve bunlar Viktoryen erkeklerdi- bu güçten dehşete kapıldılar çünkü burada bir anlaşmanın sinyalini gördüler ve Zenana bunu veto edince geri döndüler ve dediler ki "Kusura bakmayın, anlaşma yapamazsınız". Viktoryen erkekler bunu hiçbir şekilde anlayamadılar. Yani eğer eşitlik söyleminde bulunuyorsanız bu eşitlik savaşta ve her alanda olmalı. Ama hayır, feodal bir toplumdur. Ancak kadınların bir konumu vardı: Yaşlı kadınlar yaşlı erkekler gibiydiler. Bu açıdan, genç erkekler genç kadınlar gibi güçsüzdüler çünkü toplum yaşlı olanlara saygı gösteriyordu ve yaşlılar tarafından eğitilmeniz ve göz kulak olunmanız öngörülüyordu. Batı toplumlarında 18 yaşında olmanız özgür olduğunuz anlamına gelirken, bizde temel olarak örneğin annem yaşadığı sürece benim özgür olmam söz konusu olamaz.

Köy cumhuriyetlerinin İngilizlerin bir terimi olduğunu söylediniz? Halkın bu sisteme verdiği bir ad var mıydı? İnsanlar bu sistemi nasıl tanımlıyorlar? Yani sadece yaşadıkları bir şey miydi yoksa kendileri bir isim vermiş miydi?

Bir isim verdiklerini sanmıyorum. Bu, İngiliz Antropolog ve sosyologlarının icat ettiği bir şeydi. Çünkü Hintliler -eğer geriye dönüp bakarsanız- kendilerini köyün bir üyesi olarak görüyorlardı. Yani mekan çok önemliydi. Bugün bile, bir Hintli size nereli olduğunuzu soracaktır, bu memleketinizin neresi olduğunu öğrenmek içindir ki bu Hamburg, Frankfurt ya da Köln anlamına gelmiyor. Sizin atalarınızın memleketi anlamına geliyor. Bu hala bir kimlik bizim için. Yani ben nerdeyse hayatımın tamamını Londra'da geçirmiş olabilirim ama bir Hintli benim nereli olduğumu sorduğunda bana aslında atalarımın memleketini sorduğunu bilirim. Yani bu hala duruyor. Ama sanmıyorum ki buna bir isim vermiş olsunlar. Antropologların Hindistan'ı anlatmak için icat ettikleri bir terim bu. Ama eyaletler için verdikleri isimler vardı. Çok fazla eyalet vardı. Köyler ait oldukları eyaletlerle ilişkiliniyordu. Sonuç olarak köylerini eyaletlere olan bağlılıklarına borçluydular ama merkezi yönetim ile köy arasındaki bağlar çok gevşekti.

Ghader Hareketi'nin demokratik konfederalizm kavramı için kendi kavramları var. Konfederalizm ya da komlar konfederalasyonu gibi kavramlar kullanıyorlar mı?

"Kom'lar Federasyonu" adını kullanıyorlar.

Komların sadece etnik ya da dini türden bir topluluk olmadıklarını konuştuk ancak komların daha demokratik ya da katılımcı olabilmeleri için ayrıca kavramları var mıydı? Bu

tür bir unsur var mıydı?

Evet sahiplerdi. Ghadar Hareketiyle ilgili ilginç şeylerden biri, Britanya'dan Azadi olmaları ve bunun için birlikte olmamız gerektiğini söylemeleri idi. Ama Azadi Hindistan'ın nasıl bir şey olacağına dair de vizyonumuz olmalıydı. Ve böylece her bir kom içeriden doğru değişimden emin olma noktasında kendisinden sorumluydu. Bu yüzden değişimi, daha önce İngilizler'in denediği gibi dışarıdan dayatmak yerine-kadınların özgürleştirilmesi, demokrasi getirmek vb şeyler- Ghadar Hareketi şunu dedi: "Eğer İngilizler'in yaptığı gibi yapmak istemiyorsak, halklarımızın doğasını ciddi biçimde gözlemlemek, analiz etmek zorundayız." Bu yüzden, örneğin, bütün komların kadınların eğitim almaları konusunda görev almaları noktasında garanti alındı. Bu, yüzyıl önceydi. Bütün komlar kadınlara saygı duyma ve onlara onurla yaklaşma konusunda emin olmalıydı. Ama onlar dediler ki, bunun yapılması sizin sorumluluğunuz altında olan bir şey. Çünkü kadın Azadi mücadelesinin bir parçasıydı.

Yani geniş bir düşünsel temel kuruldu ancak bütün sorumluluk ve uygulama, , komlara bırakıldı, doğru mu?

Evet, ve 21. Yüzyıl'da Öcalan hakkında konuşurken sanırım tarihi tersten okumamalıyız.. Bu dediğim 100 yıl önce idi. 1900'lerde çok feodal bir toplum vardı. Şu anda da oldukça feodal bir toplum olduğunu hatırlamak zorundayız. Bu, onlar ile Gandhi arasındaki bir farklılık.

Siz, etnik, kültürel ve dini gruplara özerklik garantisi veren federal bir sistemin uygulandığı bir ülkeden geliyorsunuz. Öyle değil mi? Kürt hareketi, Kürt sorununu demokratik özerklik modeliyle çözmek istiyor. Bunun, böyle bir çatışmayı çözebilecek veya çokkültürlü birlikte yaşamayı mümkün kılacak iyi veya olası bir model olduğunu düşünüyor musunuz? Sanırım, federalizm gibi düşünce ve kavramlarda biçimden ziyade içeriğe ve öze bakmamız gerekiyor. Hindistan'da federalizm Britanya sisteminden intikal etti. Yani bunu Britanyalılar ilk defa tanıttılar, çünkü Ghadar Hareketi kontrolü oldukça zor görünen özgürlük mücadelesi dalgasını başlatmıştı. Ghadar Hareketi, Birinci Dünya Savaşı yıllarında ortaya çıktı ve bu hareket Britanya Ordusunun belkemiğini oluşturan Hintlilerle ilgili İngilizlerin ne yapması gerektiği sorusunu gündeme getirdi.

İşte, bulunan stratejilerden biri iktidarın Hintlilerle paylaşımıydı veya devriydi. Bu yüzden bir taraftan tüccar ve toprak ağalarıyla müzakerelere başladılar ve Cambridge, Oxford'tan ve hep bu tür yerlerden eğitilmiş sınıflar oluşturdular. Burada oynanan bir tür politikaydı. Yetki devri bunun önemli bir parçasıydı.

Yetki devrinin birinci aşaması 1919'da, ikinci ise 1935'te oldu. 1947'de olana da üçüncü yetki devri olarak bakabiliriz, çünkü ekonomik güç merkezi yönetimin elinde kalırken, politik güç eskisine oranla daha fazla yerele devredildi. Özgürlük mücadelesi boyunca, bütün eyaletlerin büyük taleplerinden biri buydu çünkü liberaller ve eğitilmiş sınıflar özgürlük mücadelesini birleştirmek istiyorlardı. Böylece Hindistan'daki bütün farklı bölgeler kendilerine özerklik verilmesi garantisiyle özgürlük mücadelesine katılabileceklerini söylediler. Özgürlük mücadelesinin söylediği şey bağımsızlıktan sonra Hindistan'ın dil temelli olara eyaletlere bölüneceğiydi. 24 dil grubumuz var.

O zamanlar insanlar bunun demokratik olduğunu düşünüyorlardı zira din, ırk, etnisite gibi değil de konuşma diyebileceğimiz oldukça geniş bir tür platform üzerinden düşünülüyordu. Ancak Kongre bağımsızlıktan sonra bunu uygulamaktan vazgeçti. Böylece 1956'da- bağımsızlıktan neredeyse 10 yıl sonra- dil temelli yeniden organizasyon diyebileceğimiz başka büyük bir mücadele başladı. Yani şu anda Hindistan'daki eyaletlere baktığımızda hepsinin dil üzerinden ayrıldıklarını görürsünüz. Tamil Nadu Tamilce konuşan bir eyalettir, Karnataka eyaleti Kannada dilinde konuşur, Maharashtra eyaleti Marathi'ce konuşur. Yani çok farklı dillerimiz var. Ancak ekonomik güç merkezi düzeyde kalmaya

devam ediyor. Bu çok sömürgeci bir anlayış. Federal Hükümet, neoliberalizme karşı hiçbir şey yapmıyor çünkü Britanyalılar kendilerinin ilerleyebilmesine ve büyüebilmesine izin veren bir yapıya, anayasaya zaten sahipler. Herhangi bir değişime ihtiyacı duymuyorlar.

Yani eğer bana bir model olarak sorarsınız, hayır derim. Çünkü Hindistan'da en az 1970'lerden beri hakiki federalizm dediğimiz, ekonomik güçlerin de transfer edilmesi gerektiğini düşünen bir hareket var. 1972'de Pencap'da büyük bir anlaşma yaptık. Çözümün adı Anandpur Sahib çözümü oldu. Anandpur Sahib Pencap'da bir yer adı. Bu çözümde dış ilişkiler, savunma ve iletişimin federal hükümete, geriye kalan diğer şeylerin eyaletlere verilmesi talep edildi. Bu bir talepti ve hala talep edilmeye devam ediyor. Yani Kaşmir mücadelesine, kuzey-doğu mücadelesine ve eyaletlerde birçok mücadeleye baktığımızda, eyaletlerin hala bu taleplerde bulunduğunu görürsünüz. Çünkü bir eyalet ne yapabilir? Kendi eyaletimde kendi dilimi konuşabilirim ama eğer eyaletler kendi ekonomisine sahip değilse nasıl başka şeyler ilgilenebilirler? Eğer bana soracak olursanız, yani bir model olarak. Hayır.

O halde bu sadece âdem-i merkezîyetçilik vs, dil ve hatta okullaşma ile ilgili değil. Bu şey gibi olabilir, yani âdem-i merkezîyetçilik kulağa hoş geliyor ama o zaman bile, sizin de söylediğiniz gibi eğer ekonomik güç merkezde kalmaya devam ederse sorunlar yaşanmaya devam ediyor.

Evet. Ve eğer ekleme yapacak olursam, çünkü kendisinin model olup olmadığı soruldu. Globalleşme ve neoliberalizm ile birlikte yaşanan en büyük tehlikelerden biri, ekonomik güçlerin birkaç uluslararası şirketin elinde yoğunlaşmış olması. Böyle olunca kültürel ve sosyal şeylerin yozlaşması kolay ve mümkün görünüyor. Kültürel hareketler denilen hareketlerle ilgili benim sorunum bu. Eğer yiyecek bir şeyiniz yoksa kendi kültürünüzle ilgili çok fazla bir şey yapamazsınız. Globalleşmenin dediği şey, hepimizin değişik kültürleri var, çok-kültürlüüz vb. Ancak ekonomik güç onlar tarafından kontrol ediliyor. Buna kaşılık eğer masada yiyecek yemeğiniz varsa ikinci bir dil öğrenmenizde hiçbir sakınca yok .

Burası durmak için iyi bir nokta gibi. Çok teşekkürler, çok ilham verici bir röportaj oldu.